

Lupajaosto	§ 6	28.01.2020
Lupajaosto	§ 22	14.04.2020
Lupajaosto	§ 12	25.01.2022
Lupajaosto	§ 39	24.05.2022

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös Olavi Niemisen maa-aineslupa-asiassa

922/11.03.07/2019

Lupajaos 28.01.2020 § 6

Valmistelija: ympäristötarkastaja Matti Norr, puh. 02 761 4273

Varsinais-Suomen ELY-keskus on valittanut Turun hallinto-oikeuteen lupajaoston päätöksestä, joka koskee maa-ainesluvan myöntämistä Olavi Niemiselle (29.10.2019/§ 66) . ELY-keskus katsoo, että lupajaoston päätös on vastoin maa-ainesten ottamiselle maa-ainelain 3 §:ssä asetettuja rajoituksia ja päätös on kumottava. Maa-ainesten ottamistoiminta lähellä Turun Seudun Vesi Oy:n vedenottamon kaivoja voi aiheuttaa pohjavesiesiintymän tilan huononemista, vaarantaa pohjavesialueen käyttökelpoisuutta ja aiheuttaa laajalla alueella haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä jatkossa. Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että hankkeella tulisi olla vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukainen vesitalouslupa.

Turun hallinto-oikeus on pyytänyt lupajaoston lausuntoa asiasta.

Johtavan rakennustarkastajan ehdotus:

Lupajaosto toteaa lausuntonaan, että lupajaoston päätös koskee aluetta, jossa on kolmella vierekkäisellä kiinteistöllä (430-472-5-156, 430-472-5-192 ja 430-472-5-40) maa-ainesten ottoa. Valituksen alainen päätös koskee kiinteistöä 430-472-5-156. Kiinteistöille on laadittu yhteinen maa-ainesten oton yleissuunnitelma vuonna 2005. Ottamistoiminta on jaettu suunnitelmassa kahteen vaiheeseen. Kiinteistöille 5-192 ja 5-40 (MRL Peiponen, josta ELY-keskus on myös valittanut) on jo myönnetty II-vaiheen lupa. Niemisen hakemus koskee suunnitelman II-vaihetta, jolle on jo kertaalleen myönnetty lupa vuonna 2014 (26.2.2014/§ 22). Alueella ei kuitenkaan ole ollut maa-ainesten ottoa luvan voimassaoloaikana, mikä johtui hakijan mukaan luvan haltijan ja urakoitsijan välisistä erimielisyyksistä. Valituksen alainen hakemus koskee siis samaa aluetta, jolle on myönnetty maa-aineslupa vuonna 2014. Luvan voimassaolo päättyi 26.2.2019.

Niemisen hakemus luvan uusimiseksi on tullut vireille ennen kuin vanhan luvan voimassaolo päättyi, minkä vuoksi kyseessä ei voi olla ELY-keskuksen tarkoittama uusi hanke.

Edellisen luvan hakemisen yhteydessä Varsinais-Suomen ELY-keskus antoi lausunnon (24.11.2011), jossa todettiin mm.: "Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualue katsoo, että käytettävissä olevien tietojen perusteella maa-ainesten ottamisen jatkaminen ottamissuunnitelman II-vaiheeseen edellyttää, että I-vaiheen ottamisalue on ensin otettu ja maisemoitu maa-ainestuluvan ehtojen mukaisesti. Mikäli I-vaiheen ottamistoiminta ja maisemointi ovat vielä kesken, jatkolupa voidaan myöntää vain I-vaiheen ottamiselle. Lisäksi edellytyksenä on, ettei maa-ainesten otosta aiheudu haittaa tai vaaraa tekopohjavesilaitoksen toiminnalle. Ennen kuin edellisen alueella voidaan aloittaa mahdollisen jatkoluvan mukainen varsinainen ottotoiminta, tulee alueen vanhan luvan mukaiset kuopan täytöt tehdä suunnitelman mukaan vähintään tasoon +94m.

Ottamislupa tulisi myöntää vain viideksi vuodeksi."

Paikalla tehdyssä aloituskatselmuksessa 28.4.2015 todettiin, että kaikkia luvan edellyttämiä toimenpiteitä ei oltu tehty. Tarkastuksella 28.1.2016 todettiin, että velvoitteet oli täytetty ja ottamistoimintaa voi lupaehtojen edellyttämällä tavalla jatkaa.

Nyt ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten otolle tulisi olla vesilain mukainen lupa, koska ottotoiminta sijoittuu Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohja vesilaitoksen suoja-alueelle. Virttaankanaan tekopohjavesilaitoksen suoja-alueääräysten (LSY-2001-Y-196) kohdan 15 mukaan "alueella on kielletty sellainen ojien tai muu maankaivu, josta voi aiheutua pohjaveden likaantumisvaaraa, pohjaveden haitallista purkautumista, pohjaveden määrän vähentymistä tai pohjavettä likaavan pintaveden imeytymistä maaperään." Lupajaoston mielestä määräys ei kiellä alueella maa-ainesten ottoa, jos toiminta ei loukkaa maa-ainestuluvain 3 §:ssä säädettyjä rajoituksia.

Lounais-Suomen ympäristölupaviraston tekopohjavesilaitosta ja sen suoja-alueita (LSY-1993-Y-46 ja LSY-2001-Y-196) koskevassa päätöksessä ei ole asetettu rajoituksia maa-ainesten otolle. Lupapäätöksen kertoelmaosassa todetaan: "Nykyisellään pääosa ehdotetusta suoja-alueesta on metsätalouskäytössä. Myös virkistyskäyttö on merkittävää. Maa-ainesten ottaminen on suhteellisen vilkasta. Koska sekä harjuseutukaavassa että Natura-määräyksissä on otettu huomioon maa-ainesten ottoon liittyvät näkökohdat, ei suoja-alue suunnitelmassa ole esitetty nykyisiin lupiin liittyviä rajoituksia. Jatkossakaan tällaisia rajoituksia ei tarvita, mikäli luvat myönnetään maa-ainestuluvain, harjuseutukaavan ja Naturan määräysten mukaan." Suoja-alue päätöksen määräyksissä ei kielletä maa-ainesten ottamista. Päätöksessä ei myöskään edellytetä maa-ainesten ottamiselle vesilain 3 luvun 2 §:n mukaista vesitalouslupaa.

Maa-ainesten ottoa alueella on ollut jo parikymmentä vuotta ennen tekopohjavesilaitoksen rakentamista. Olavi Niemiselle on myönnetty ensimmäinen maa-aineslupa tilalle Taimisto 5:156 vuonna 1987. Sen jälkeen lupa on myönnetty vuonna 1988, 1995, 2000, 2006, 2008, 2014 ja 2019.

Alueen yhteisestä ottamisen yleissuunnitelmasta aikoinaan annetuissa lausunnoissa on katsottu, että maa-ainesten otto alueelta on mahdollista. Arvokas harjualue tulee ottaa huomioon siten, että alueen sisäpuolelle jätetään paksumpi suojakerros maa-aineksia pohjaveden pinnan päälle. Tämä on huomioitu alueelle myönnettyissä maa-aineslupapäätöksissä.

Turun Seudun Vesi Oy ei ole jättänyt muistutusta Niemisen maa-aineslupahakemuksesta eikä se myöskään ole valittanut tehdystä päätöksestä.

Lupajaoston päätös perustuu maa-aineslain 6 §:n edellytyksiin luvan myöntämiselle. Lupajaosto katsoo, että päätös ei ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:n määräysten kanssa. Lupapäätöksessä on annettu määräyksiä pohjaveden ja maaperän suojelemiseksi. Alueella on ollut maa-ainestenottoa jo 1980-luvulta lähtien. Lupaviranomaisen tietoon ei ole tullut, että ottamistoiminnalla olisi ollut kielteisiä vaikutuksia maaperään tai pohjaveteen.

Alueelle aiemmin II-vaihetta koskevien maa-aineslupahakemusten osalta ELY-keskus on katsonut, että maa-ainesten ottaminen alueelta on mahdollista. Sama koskee myös Niemisen aiempaa II-vaiheen lupahakemusta. Nyt antamassaan lausunnossa ELY-keskus on esittänyt sellaisia perusteita luvan epäämiselle, joita se ei ole aikaisempien hakemusten kohdalla esittänyt, vaikka hakemukset ovat koskeneet samaa yleissuunnitelma-aluetta kuin nytkin. Lupajaoston mielestä toiminnanharjoittajalle ei voi takautuvasti asettaa uusia velvoitteita tai määräyksiä eikä valvontaviranomainen voi kesken ottamistoiminnan muuttaa käsitystään toiminnan lainmukaisuudesta varsinkin, jos naapurikiinteistöillä on samanlainen toiminta sallittua.

Lupajaoston mielestä valitus tulee perusteettomana hylätä. Toiminta tulisi saattaa loppuun vuonna 2005 laaditun yleissuunnitelman mukaisesti. Kiinteistöllä 430-472-5-40 maa-ainesten otto on jo loppumassa. Sen lupamääräyksiin sisältyy mm. määräyksiä kiinteistöjen välisellä rajalla olevien maa-ainesten käsittelystä, mikä edellyttää, että aluetta tulee käsitellä kokonaisuutena ja, että maa-ainesten otto voidaan suorittaa loppuun alueelle tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Lupajaosto pyytää kiinnittämään huomiota myös Länsi-Suomen Ympäristölupaviraston päätökseen (LSY-2002-Y-196) siltä osin kun se

liittyy Turun Seudun Vesi Oy:n toiminnasta aiheutuviin edunmenetyksiin. Päätöksessä todetaan: "Mikäli suoja-alueääräyksistä aiheutuu sellainen vahinko, haitta tai muu edunmenetys, jota nyt ei ole edellytetty ja josta ei voida sopia, on Turun seudun Vesi Oy:n saatettava asia ympäristölupaviranomaisen ratkaistavaksi."

Päätös: Hyväksyttiin.
Lupajaos 14.04.2020 § 22

Valmistelija: ympäristötarkastaja Matti Norr, puh. 02 761 4273

Turun Seudun Vesi oy (TSV) on antanut Turun hallinto-oikeudelle asiasta selityksen. Turun hallinto-oikeus varaa lupajaostolle oikeuden antaa selvitys TSV:n selityksestä. Selvityspyyntö ja TSV:n selitys on oheismateriaalina.

TSV toteaa selityksessään mm. seuraavaa: "TSV ei hyväksy maa-ainesten ottamista juomaveden tuotantoalueen välittömässä läheisyydessä, sillä soranotto toiminta aiheuttaa merkittävän riskin tuotettavan talousveden laadulle. TSV yhtyy kaikilta osin ELY-keskuksen valitukseen.

Lisäksi TSV huomauttaa Loimaan kaupungin tekemästä hallintomenettelyvirheestä. Turun Seudun Vesi Oy:ltä ei ole aikaisemmin pyydetty lausuntoa asiassa, vaikka kiinteistö Soramäki sijaitsee Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjavesilaitoksen suoja-alueen sisällä. Yhtiö on suoja-alueääräyksen myötä asianosainen."

Johtavan rakennustarkastajan ehdotus:

Lupajaosto toteaa selvityksensä seuraavaa:

Maa-ainesten ottaminen alueella on ratkaistu 15 vuotta sitten, kun alueelle on hyväksytty kiinteistöjen 430-472-5-156, 430-472-5-192 ja 430-472-5-40 yhteinen maa-ainesten ottamissuunnitelma. Mainituksa suunnitelmassa po. kiinteistöjen ottamistoiminta on jaettu kahteen vaiheeseen. Kiinteistöllä 5-40 vaiheen II ottamistoiminta on jo päättyneessä. Alueen ottamissuunnitelmassa on ottamisaluetta katsottu kokonaisuutena. Kaikki kolme ottamisaluetta ovat ottamistoiminnan osalta sidoksissa toisiinsa. Suunnitelman toteuttaminen edellyttää, että kaikki soranottoalueet toteutetaan suunnitelman mukaisesti.

Maa-ainelain (555/1981) 7 §:n mukaan: " Ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, milloin:

- 1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä

luonnonsuojelun kannalta;

- 2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai
- 3) ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.

Vna maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 4 §:n mukaan:

"Sen lisäksi, mitä lausunnoista maa-aineslain 7 §:ssä säädetään, tulee lausunto pyytää:

- 1) toiselta kunnalta, jos ainesten ottaminen saattaa aiheuttaa maa-aineslain 3 §:ssä tarkoitettuja seurauksia tai jos sitä muusta syystä on pidettävä tarpeellisena;
- 2) maakuntakaavoitusta hoitavalta kuntayhtymältä, jos lupahakemuksen tarkoittamalla alueella on huomattavaa merkitystä maakuntakaavoituksen kannalta;
- 3) muulta kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettulta viranomaiselta, jos se on asian käsittelyssä tarpeen.

Lausunto on annettava kahden kuukauden kuluessa lausuntopyynnön saapumisesta. Jollei lausuntoa ole määrääjässä annettu, asia voidaan ratkaista ilman kyseistä lausuntoa.

Edellä esitetyn perusteella lupajaostolla ei ole ollut tarvetta eikä velvollisuutta pyytää lausuntoa TSV:ltä.

Lupajaosto on jo aikaisemmin todennut, että maa-ainesten otolla mainituilta kiinteistöiltä ei ole ollut haitallisia vaikutuksia maaperään eikä pohjaveteen, vaikka ottamistoiminta on jatkunut alueella jo kohta 40 vuotta.

Päätös: Hyväksyttiin.
Lupajaos 25.01.2022 § 12

valmistelija: vt. ympäristötarkastaja Harri Salminen, 0500 434 255

Turun hallinto-oikeus on antanut asiassa päätöksen 22.12.2021. Hallinto-oikeus on kumonnut lupajaoston päätöksen ja hylännyt Olavi Niemisen maa-aineslupahakemuksen.

Perusteluissaan hallinto-oikeus katsoo, että hakemuksen mukaisesta maa-ainesten ottamisesta mahdollisesti aiheutuu haitallisia pohjaveseivaikutuksia. Vaikutusten tarkempi selvittäminen ja arvioiminen vesilain mukaisessa lupamenettelyssä on tarpeen.

Johtavan rakennustarkastajan ehdotus:

Lupajaosto merkitsee hallinto-oikeuden päätöksen hyväksyen tiedokseen.

Päätös: Hyväksyttiin.
Lupajaos 24.05.2022 § 39

valmistelija: johtava rakennustarkastaja Harri Salminen

Olavi Nieminen on hakenut asiassa valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Se on päätöksellään 2.5.2022 hylännyt valituslupahakemuksen eikä anna ratkaisua valitukseen.

Johtavan rakennustarkastajan ehdotus

Lupajaosto merkitsee korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen tiedokseen.

Päätös: Hyväksyttiin.